

Bu çalışmada 1889-1924 arası 35 yıllık zaman dilimi içinde İstanbul'da gerçekleşen, önemli can ve mal kaybına yol açan sel ve fırtına olayları, arşiv belgeleri ve dönemin basın yayın organları ışığında bütün yönleriyle incelenmektedir. Afetlerin nedenleri, boyutları, başından sona ermesine kadar geçen sürede yarattıkları tahribat, insanların nasıl ve ne ölçüde etkilendikleri, devlet yönetici ve görevlilerinin afetler esnasında ve sonrasında yürüttükleri kurtarma, temizlik ve yardım faaliyetleri ile diğer birçok bilgi ve gelişmeler detaylı bir şekilde okuyucuya sunulmaktadır.



ÖNDER KOCATÜRK

İSTANBUL'DA  
SEL VE FIRTINA

(1889-1924)

# İSTANBUL'DA SEL VE FIRTINA

(1889-1924)

ÖNDER KOCATÜRK



ISBN:978-975-451-556-5



# İSTANBUL'DA SEL VE FIRTINA (1889-1924)

ÖNDER KOCATÜRK



Boğaziçi Yayınları No: 414

İSTANBUL'DA SEL VE FIRTINA  
(1889-1924)

ÖNDER KOCATÜRK

ISBN: 978-975-451-556-5

Ekim 2019, İstanbul



**BOĞAZIÇI YAYINLARI A.Ş.**

Sertifika No: 40700

Alemdar Mah. Çatalçeşme sok. Meriçli Apt.

No: 44 Kat: 2 Cağaloğlu - Fatih / İSTANBUL

Tel: 0212 520 70 76 Faks : 0 212 526 09 77

Web : [www.bogaziciyayinlari.com.tr](http://www.bogaziciyayinlari.com.tr)

E posta : [bogazici@bogaziciyayinlari.com.tr](mailto:bogazici@bogaziciyayinlari.com.tr)

**Baskı Cilt**

Enes Basın Yayın ve Matbaacılık Ltd. Şti.

Litros yolu, Fatih San. Sit. No:12/210

Topkapı / İST.

Sertifika No: 12469

## Yazarın Kısa ÖzgeçmiŖi

Doç. Dr. Önder Kocatürk 1976 yılında İstanbul'da doğdu. 1998 yılında Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü'nden birincilik derecesiyle mezun oldu. Aynı bölümde Yüksek Lisansını tamamladı. 2010 yılında İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü'nde "Türk-İngiliz İlişkileri'nin Kopuş Sürecinde Son Aşama (1911-1914)" başlıklı Doktora Tezini savundu ve Doktor unvanını kazandı. Ekim 2013'de Yardımcı Doçent oldu. 22 Ekim 2014 tarihinde Yakınçağ Tarihi alanında Doçent unvanını aldı. Doç. Dr. Önder Kocatürk, geç dönem Osmanlı tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi üzerine çalışmalar yapmaktadır. Çok iyi derecede İngilizce ve Osmanlıca bilmektedir.

### Yayınlanan Kitapları

- *Balkanlar'dan Ortadoğu'ya Osmanlı-İngiliz İlişkileri (1908-1910)*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 2009.
- *Osmanlı-İngiliz İlişkilerinin Dönüm Noktası (1911-1914): İlişkilerin Bozulması ve İlk Krizler, Birinci Cilt (1911-1912)*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 2011.
- *Osmanlı-İngiliz İlişkilerinin Dönüm Noktası (1911-1914): Sorunları Çözme Çabaları ve İlişkilerin Kopması, İkinci Cilt (1913-1914)*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 2013.
- *Osmanlı Pilotlarının İstanbul-Kahire-İskenderiye Seyahati (Şubat-Mayıs 1914)*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 2013.
- *Goeben Zırhlısının İstanbul Ziyareti ve Taşkıyla Yangını (15-23 Mayıs 1914)*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 2016.



## İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ .....	9
GİRİŞ .....	11

### I. BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİ'NİN SON DÖNEMİNDE İSTANBUL'DA YAŞANAN SEL VE FIRTINA OLAYLARI (1889, 1891, 1900, 1905) .....	17
<i>1889 Şubat Ayında Gerçekleşen Sel Felaketi</i> .....	17
<i>1891 Ağustos Ayında Yaşanan Sel Felaketi</i> .....	30
<i>1900 Aralık Ayında Yaşanan Fırtına ve Sel</i> .....	62
<i>1905 Haziran Ayında Yaşanan Fırtına ve Sel</i> .....	69

### II. BÖLÜM

İSTANBUL 1913 SEL FELAKETİ .....	137
<i>Sel Felaketinin Nedenleri</i> .....	137
<i>Sel Afetinin Başlaması (29 Eylül 1913)</i> .....	139

<i>Silahtarağa Elektrik Fabrikası ve Civarında Yaşanan Gelişmeler</i> .....	143
<i>Haliç ve Eyüp'te Durum</i> .....	172
<i>Kâğıthane'nin Durumu</i> .....	179
<i>Alibeyköy'de Durum</i> .....	183
<i>Kasımpaşa, Balat ve Ortaköy'de Hasar</i> .....	184
<i>Sarıyer, Büyükdere ve Rumelikavağı'nda Selin Yol Açtığı Kayıplar</i> .....	185
<i>İstanbul Avrupa Yakasındaki Diğer Semtlerde Durum</i> ...	204
<i>Manastırağzı Tahaffuzhanesi'nde Ne Oldu?.....</i>	209
<i>İstanbul'un Anadolu Yakasındaki Semtlerde Durum</i> ....	218
<i>Sel Sonrası Yardım ve Temizlik Çalışmaları</i> .....	223

### **III. BÖLÜM**

<b>İSTANBUL'DA 1914 HORTUM, FIRTINA VE SEL AFETLERİ</b> .....	249
---	-----

<i>İstanbul'da Fırtına Yıldırımlarla Başlıyor (19 Temmuz 1914)</i> .....	249
--	-----

<i>Büyükçekmece’de Hortum</i> .....	252
<i>Fırtına ve Sel İstanbul’a Geri Geliyor</i> <i>(1-2 Ağustos 1914)</i> .....	257

#### **IV. BÖLÜM**

<b>İSTANBUL 1924 SEL FELAKETLERİ</b> .....	265
<i>Haziran Ayında Yaşanan Küçük Ölçekli Sel Olayları</i> .....	265
<i>11-13 Haziran Sel Felaketi</i> .....	265
<i>20-21 Haziran Sel Felaketi</i> .....	277
<i>Ağustos’ta Yaşanan Büyük Afet (6-8 Ağustos 1924) ve</i> <i>Sebepleri: Basında Yer Alan Eleştiriler ve Yorumlar</i> .....	309
<i>Fırtına ve Sel Felaketinin Başlaması (6 Ağustos 1924)</i> .....	322
<i>Ayastefanos Tayyare Karargâhı’nda Yaşanan</i> <i>Gelişmeler</i> .....	336
<i>Yağışlar ve Sel İkinci Günde Devam Ediyor:</i> <i>İlk İki Günün (6-7 Ağustos 1924) Bilançosu</i> .....	376
<i>Afet Üçüncü Gün de (8 Ağustos 1924) Sürüyor:</i> <i>İstanbul’da Üç Günlük Yıkım ve Görünüm</i> .....	402



<i>Selin Maddi Bilançosu ve Yardım Çalışmaları</i> .....	434
<i>Sel Sonrasında Yaşanan Bazı Gelişmeler</i> .....	444
<b>SONUÇ</b> .....	469
<b>KAYNAKÇA</b> .....	477
<b>DİZİN</b> .....	503